

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. III. In extrema necessitate tenetur quilibet parvulum baptizare jure naturali charitatis, etiam cum certo periculo vitæ; si sit probabilis spes eum juvandi, & mors mea non sit futura causa ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

quamlibet, que ibi aperte proposita non est, ex ipsa necessitudine conjugiorum, atque filiorum sanctitatis asperginem, illud tamen sine dubitacione tenendum est, quæcumque illa sanctificatio sit, non valere ad Christianos faciendos, atque ad demittenda peccata, nisi Christiana & Ecclesiastica institutione, & Sacramentis efficiantur fideles.

Nam nec coniuges infideles, quamlibet sancti & iusti coniugibus bareant, ab iniquitate mundantur, que à regno Dei separatos in damnationem venire compellit, nec parvuli de quibuslibet sanctis iustisq. procreati, originalis peccati reatu absolvuntur, nisi in Christo fuerint baptizati, pro quibus tantò impensius loqui debemus, quanto pro seipsis minus possunt.

Ita sincerissimus Evangelij præco, verbi divini solidissimus interpres, veritatis & gratiæ fidelissimus assertor, Apostolicæ vitæ simul & doctrinæ diligentissimus custos Sanctus Augustinus, de quo hoc testimonium reliquit S. Vincentius Ferrerius: Quilibet Doctor est contentus ad probandum dictum suum, si potest habere unam auctoritatem Augustini. Et nos igitur hæc contenti sumus.

Ex qua utiq. discimus, vel Apostolum solum loqui de sanctitate aliqua extrinseca, sicut omnia alia, que junguntur rebus sacris aliquo modo sanctitate asperguntur, seu sancta reputantur, juxta illud Rom. 11. v. 16. Quod si delibatio sancta est, & massa: & si radix sancta, & rami. Ubi Apostolus Judæos, etsi tunc nequam & infideles, ostendit non debere contemni à Gentibus, sed potius amari & honorari propter sanctitatem radicis, Patriarcharum videlicet & Prophetarum, quam extrinsecè communicabant.

Unde scitè dixit Scotus 4. dist. 4. q. 3. d. 3. Fructus in quantum est aliquid arboris, sequitur conditionem arboris: tamen in quantum est aliquid in se, potest habere conditiones oppositas arbori in se: potest enim fructus esse mollis, & arbor dura. Sic in proposito, quia iustitia & iniustitia respicit personam in se, non ut communem vel divisam localiter, respectu alterius persona: & ideo iustitia vera & intrinseca potest competere proli, licet non matri, & e converso.

Aut Certè, si de intrinseca sanctificatione sit sermo, non in re, sed in spe probabili conversionis conjugis infidelis ratione consortij cum fidele, nec non Baptismi parvulorum, sanctæque educationis operâ partis fidelis. Quia verò hæc spes ex toto corrui: quoad conjugem, si fiat separatio, & pro magna parte quoad filios (natum quippe est fieri, quod pro-

les sequatur conjugem infidelè, maxime si sit vir) ideo Paulus separationem dissuadet: equidem subjungens v. 15. Quod si infidelis discedit, discedat fidelis.

Vnde enim, inquit v. 16. scis mulier, si virum salvum facies? aut unde scis vir, si mulierem salvam facies? Nisi utriusque sicut dixit Dominus, unumquemque sicut vocavit Deus, ita ambulet, & sicut in omnibus Ecclesijs doceo.

Hoc est, nisi cum eo permanens, juxta Dei voluntatem vivas, verbis & exemplis ad veram fidem commovendo & exhortando, ac tandem per Dei gratiam convertendo.

Concludo hunc discursum verbis D. Augusti supra: Nemo de hac te fallatur, & fallat. Omnes admit atque auferi iste sancta Scriptura sensus manifestus ambages. Quemadmodum ab origine trahitur mors in corpore mortis huius, sic ab origine tractum est & peccatum in hac carne peccati, propter quod sanandum, & propagine attrahitur, & voluntate auctum, atque ad ipsam carnem resuscitandam, medicus venit in similitudine carnis peccati, qui non est opus sanis, sed egrotantibus, nec venit vocare iustos, sed peccatores.

Sed quoniam omnia exordia parvulorum, totaque illa principia needum rationalis infantie sub arbitrio jacent voluntatis alienæ, nec ullo modo eis, nisi per alios consuli potest, ut supra diximus ex S. Profpero, si pupillis, inquit S. Aug. supra cap. 13. opem ferre precipimus, quanto magis pro ipsis laborare debemus, qui destitutiores & inferiores pupillis, etiam sub parentibus remanebunt, si eis Christi gratia denegabitur, quam per se ipsi flagitare non possunt? Et si mandavit Deus unicuique hominum de proximo suo Ecclesiastici 17. v. 12. quanto magis parentibus de filiis, Dominis ac Pastoribus de subditis? Dico itaque:

CONCLUSIO III.

In extrema necessitate tenetur quilibet parvulum baptizare jure naturali charitatis, etiam cum certo periculo vitæ, si sit probabilis spes eum juvandi, & mors mea non sit futura causa gravioris mali. In gravi necessitate cum jactura partis fortunarum; & si fue-

R r 3

1. Cor. 7.

27. Concluditur præcedens difficultas. S. August.

Idem

Ecclesi. 17.

S. Vincent. Ferrerius.

26. Ex quo discimus Apostolum loqui

Rom. 11.

De sanctificatione extrinseca.

Scotus.

Vel latinice in spe.

si fuerit parens, Dominus aut Pastor, etiam cum iactura vitæ.

certò alioquin perituris in æternum.

Accedat testimonium discipuli, quem diligebat Jesus, Epist. 1. c. 3. v. 16. In hoc, inquit, cognovimus charitatem Dei, quam ille animam suam pro nobis posuit: & nos debemus pro fratribus (alioquin certò certius in æternum damnandis) animas ponere.

28. Quid sit extrema necessitas spiritualis,

Extremam necessitatem spiritualem (de ea enim hæc agimus) voco periculum æternæ damnationis, ex quo se aliquis nullo modo potest eripere, ita ut sine mea opera salus ei physicè aut quasi physicè dici queat impossibilis. Gravis autem necessitas est, quando homo physicè quidem potest salvari, sed valde difficulter.

Hæc est sententia D. Aug. omnium Ecclesiarum Doctõris Eximij lib. de mendacio ad Consentium c. 6. ibi: Temporalè planè vitam suam pro æternæ vitæ proximi non dabitur Christianus amittere. Hoc enim præcepit exemplum, ut pro nobis Dominus ipse moveretur. Ad hoc enim & ait: Hoc est mandatum meum &c. Non enim quisquam est ita despicuus, ut dicat aliud, quam saluti temporaria hominum consuluisse Dominum, vel faciendo, quod præcepit, vel præcipiendo, quod fecit.

Quid gratia.

In extrema est gravis obligatio, Math. 22.

Nunc probatur prima pars conclusionis; quia si umquam, tunc saltem obligat præceptum charitatis diligendi proximum sicut seipsum. Math. 22. v. 39. Secundum autem præceptum simile est huic: diliges proximum tuum sicut teipsum. Quemadmodum ergo quilibet rationabiliter debet velle potius millies mori corporaliter, quam semel æternaliter, adeoque ad evitandam propriam damnationem certam debet quòdecumque periculum vitæ corporalis subire; quidni etiam idem debeat facere ad averteendam certam damnationem proximi, quam sine ejus opera nequit evitare? Profecò gravius malum excogitari non potest, respectu cujus quòdecumque incommodum temporale leve & pro nullo quasi æstimandum est.

Augustinum sequuntur cæteri Ecclesie Patres & Doctores, quando baptizandus est filius alicujus Christiani: nam (inquit Lor. 2. 2. sect. 3. disp. 28. n. 32. in fine) cum filij infidelium non sint baptizandi invitis parentibus, non esset lubveniendum filio infidelis in eodem articulo.

29.

Prout nos docuit Jesus Christus, Joan. 15.

Exemplum dedit nobis unigenitus filius Dei Jesus Christus, ut quemadmodum ipse fecit pro nobis, ita & nos pro proximo nostro faciamus. Hoc est præceptum meum ut diligatis invicem, sicut dilexi vos, ait Christus Joan. 15. v. 12. Et ostendens in quo hæc dilectio consistat, subdit v. 13. Maiorem hæc dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Fecit quod docuit. Cæpit Jesus facere, & docere, Act. 1. v. 1.

Sed hæc limitatio nobis non probatur, tum quia parentes possunt esse voluntarii, tum maxime quia per Baptismum parvullum jam jam morituri nulla sit injuria parentibus, ut plenius constabit ex infra dicendis de Baptismo filiorum infidelium. Si tamen occurreret casus per possibile, vel impossibile, in quo infans morti proximus non possit baptizari sine injuria parentum, vel fidei Catholice, fateor me non debere succurrere baptizando cum periculo vitæ; quippe præceptum charitatis non obligat cum injuria proximi; vel Dei: siquidem non sunt facienda mala ut eveniant bona. Rom. 3. v. 7. & 8. Si enim veritas Dei in meo mendacio abundavit in gloriam ipsius: quid adhuc & ego tanquam peccator iudicor? Et non (sicut blasphemamur, & sicut ait quidam nos dicere) factamus mala, ut eveniant bona; quorum damnatio iusta est.

Autor. r. Verbo & exemplo,

S. Bonavent.

Quis tam impius ut audeat dubitare? Nec solum pro amicis, sed etiam pro inimicis. Non credo, loquitur Seraphicus Doctor S. Bonaventura parte 1. stimuli divini amoris c. 12. quod omnes Angeli de paradiso possent suis intelligentijs capere hanc vehementiam charitatis, qua Dominus noster Jesus voluit tanta pati pro nobis vilissimis servis, immo nequissimis inimicis.

Cum ergo, teste D. Aug. supra c. ultimo, Ad sempiternam salutem nullus decedat: sit opulante mendacio; profecò nec parvullus illius salus procuranda venit adjuvante injuria, que magis Deo displicet, quam mendacium. Quamvis nonnumquam contingat, ut actio, quæ esset injuria extra necessitatem, in ea non censetur injuriola, sed secundum dictamen charitatis.

Trident. Qui erat verus propitiator.

Joan. 10.

Hinc siquidem proposuit Deus propitiatorum per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris; non solum autem pro nostris, sed etiam pro totius mundi. Trident. sess. 6. c. 27. in fine. Ipse de se testatur Joan. 10. v. 14. & 15. Ego sum Pastor bonus, & cognosco meas, & cognoscunt me mee. Sicut novit me Pater, & ego agnosco Patrem, & animam meam pono pro ovibus meis, ut vitam æternam habeant,

Patet in acceptione rei alienæ, quam justitia prohibet cuiuslibet non indigentis, charitas autem dicitur licitam extremè laboranti; etenim in extrema necessitate omnia sunt communia, neque divisio honorum

Secl. 4. De Subject. & prac. Baptis. Concl. 3. 319

bonorum potuit præjudicare juri, quod unuquique habet ad vitam suam conservandam ex bonis, ad id à Deo creatis, & hominibus concessis. Et credam ego Deum concessisse jus parentibus in filios, quando extremè periclitatur æterna eorum salus, alioquin per Baptismum, à Deo ad id institutum, certò consequenda? Non credam.

32. *Sotus.* Neque illud arbitror verum, quod Lorca supra imponit Dominico Soto lib. de regendo sacro memb. 2. q. 2. post 6. conclusionem; parvulum scilicet non esse baptizandum cum periculo vitæ, quando necessitas istius parvuli ab extrinseco inducta est. Quid enim refert, ait Lorca, si inducatur ab extrinseco, si verè est extrema? Immo quò plus est ab extrinseco, & violentè proveniens ab aliena malitia, tantò est major necessitas.

Perinde est si illa necessitas sit ab extrinseco inducta si ab intrinseco.

Dummodo ab illa se non possit parvulus recipere.

Sed quidquid sit de necessitate, an major sit, an minor, vel æqualis, parùm interest, dummodo sit talis, à qua puer non potest se eripere absque mea opera. Entimvero fundamentum hujus obligationis non desumitur ex necessitate mortis, sed ex necessitate damnationis, supposita certa morte. Quid si dixerò submersionem pueri, casu in flumen prolapsi, magis esse necessariam, quàm occisionem ex imperio tyranni? Nonne imperium liberum, & executio similiter voluntaria? Submersionem autem naturalis est. Esto tamen sic necessitas ab extrinseco major, ut vult Lorca, ad summum probat obligationem succurrendi in tali casu cum periculo vitæ, in quo est verbum ejus verum.

33. *Sotus.* Sed ubi Sotus id negat? Loco, inquit, citato. Hæc sunt verba Soti. Et quartò arguitur. Quia secundùm Doctores, nemo obligatur baptizare puerum cum periculo propriæ vitæ: saltem quando periculum est ab extrinseco, puta ex malitia tyranni prohibentis me baptizare puerum. Ergo à fortiori, nec teneor cum tali periculo corrumpere fratrem: nam major est necessitas puero Baptismi, quàm adulto correptionis.

Præfatæ doctrinæ non contradicit Sotus.

Quis dubitat? Nam peccator seipsum potest corrigere, non sic puer seipsum baptizare. Ergo hic Auctor negat puerum istum esse baptizandum, si sit in periculo mortis. Præclara consequentia! Cæcus sit oportet, qui verba textus inspiciens, non illico videt Sotum agere de periculo vitæ propriæ, neutiquam vitæ parvuli baptizandi. Et sanè si loqueretur de casu conclusionis, quomodo vir adeo in Theologia versatus contrarium ausus fuisset asserere se-

cundum Doctores, cum omnes omnino in conclusionem conspirant? Quod ut melius intelligas, & clariùs perspicias,

Nota principalem conclusionem, pro cuius probatione Sotus addert simile Baptismi, esse istam. *Persona privata nullum est peccatum; timore mortis, aut amissionis notabilis fama, aut bonorum exteriorum cessare à correptione. ubi correptio non est simpliciter necessaria, quanvis certum sit correptionem profuturam.*

34.

Sotus.

D. Thom.

Hanc probat quatuor distinctis argumentis, quorum ultimum est de Baptismo jam allegatum. Confirmat insuper primòs. Nam jogum Domini suavi est, qui non obligat nos ad opera difficillima &c. Secundò, ex sententia S. Thomæ 2. 2. qu. 26. a. 5. ubi querit, an teneatur homo diligere salutem spirituales proximi potius quàm corpus proprium: & facit tertium argumentum ad partem negativam; quia homo non tenetur exponere vitam corporalem pro salute spirituali proximi, sed hoc est perfectorum: & respondet concedendo: Quia, inquit, non est tanta cura nobis vitæ spiritualis proximi, quanta est corporis proprii, nisi in casu quo quis tenetur providere saluti illius. Quod intelligit, inquit Sotus, quando alicui incumbit ex officio: vel quando vitæ nostra est simpliciter necessaria saluti proximi.

Ex quo infert Concl. septimà; quòd si daretur casus, quo vitæ corporalis privati hominis esset simpliciter necessaria saluti spirituali proximi, tunc, inquit Sotus, non dubito, quin teneretur ille mori pro correptione fratris: nam aliàs præponeret vitam charitati: quæ est ratio nostræ, & communis doctrinæ.

35. Imò potius eandem confirmat. vit.

Ista si maturè expendisset Lorca, citius deprehendisset Sotum communem sententiam non negasse, sed potius confirmasse exemplo correptionis fraternæ; si enim hæc obligat cum periculo vitæ corporalis si extrinseco, si extrinseco, quando simpliciter est necessaria saluti spirituali proximi: quidni etiam ex sententia Soti obliget Baptismus cum eodem periculo, quando est simpliciter necessarius, puta in casu conclusionis, ad æternam parvuli felicitatem?

Ex his apparet non defacile cuilibet esse credendum, quando citat aliquem pro sententia, communi opinioni Doctorum contrariâ; sed accipe textum, lege, relege, ne secutus errantem, ac malè citantem, & ipse erres in citando.

Hæc pro excusatione Soti, qui causam dedit illi errori, per distinctionem periculi extrinseci

extrinseci ab intrinseco, quæ erat omnino extra propositum. Sed revertamur ad conclusionem, in qua

36. Quæ intel-
ligitur dum
est probabi-
lis spes pro-
ximum ju-
vandi.

Dixi Primò: *Si sit probabili spes &c.* Quippe pro bono spirituali incerto, haud tenemur exponere bonum summum & maximè diligibile post bona spiritualia, certissimo periculo; Charitas siquidem dicitur magis amandum esse bonum, quod obtinetur, quàm de quo nulla est probabilis spes, quòd obtinebitur. Unde & ipsum lumen naturæ videtur id scripsisse in cordibus hominum; ideo namque oportet exponere vitam temporalem, ut proximus accipiat spiritualement; ergo ubi hæc est impossibilis, illam exponere est quædam prodigalitas propriæ vitæ; sicuti est quædam prodigalitas bonorum fortunæ, quando illa consumuntur pro vita, quam probabiliter non possunt conservare.

37. Et mors
mea non sit
futura gra-
vioris mali
causa.

Dixi Secundò: *Et mors mea non sit futura &c.* Quia potest contingere, quòd vita mea sit maximè necessaria pro bono communi spirituali, ut si jam velim baptizare hunc infantem cum manifestissimo periculo mortis, postea innumeri alij morituri sint absque Baptismo, quos aliàs possem baptizare. Porro quemadmodum bonum temporale communitatis prævalet bono temporali privati hominis, ita quoque bonum spirituale commune præponendum est bono spirituali privato. Est sententia communis.

38. Si sit gravis
necessitas

Transco ad secundam partem conclusionis, quæ & ipsa communiter docetur in Tract. de Charitate, ubi de dilectione proximi. Enimvero quòd in gravi necessitate non teneat succurrere cuilibet privato homini cum periculo vitæ, vel inde factis constat, quòd talis absque mea opera absolute possit v. g. baptizari; adeoque nulla est ratio imponendi tantam obligationem singulis hominibus; maximè cum hæc necessitas inter homines infideles satis frequens sit, & omnino heroicæ charitatis existat ac fortitudinis, vitam suam pro fratribus ponere.

Non teneor
succurrere
cum peri-
culo vitæ.

Confirmatur; quia quilibet non tenetur succurrere privato homini, constituto in periculo vitæ corporalis, ex quo seipsum absolute potest eripere; succurrere, inquam, cum notabili jactura bonorum temporalium, puta diminutione status sui; ergo necque procurare salutem spiritualement in gravi dumtaxat necessitate cum jactura propriæ vitæ corporalis: sed sicuti obligor ex charitate, subvenire proximo graviter laboranti in necessarijs ad vitam corporalem cum jactura partis fortunarum, ut traditur

in materia de eleemosyna; pari ratione, imò majori debeo sublevare necessitatem spiritualement cum damno aliquo temporali respectivè graviori, quemadmodum indigentia spiritus, gravior est indigentia corporis.

Nota me dixisse, *Cuilibet privato homini*, Quoniam si Respublica graviter indigeret sive re spirituali, sive temporali, quilibet pars ex justitia legali, secundum receptissimam & verissimam sententiam alibi examinandam, teneretur ei succurrere, etiam cum periculo vitæ; bonum quippe commune præcedit bonum privatum. Quis autem sanæ mentis dubitare potest, civem arctiori vinculo constringi, quàm quemlibet extraneum? Si ergo, qui non est pars Respublicæ, nihilominus ex charitate in extrema necessitate obligatur vitam pro ea ponere; quis meritò indignari potest, si dixerò, civem ex justitia legali, quæ inclinat partem ad procurandum bonum totius, eandem subire obligationem in gravi necessitate?

Atque ista sit ratio ultimæ partis conclusionis: etenim cum Parens, Dominus ac Pastor multò arctius obligentur procurare Baptismum parvulo, quàm quilibet privatus; hic siquidem ex charitate sola, illi in super ex pietate, aut justitia; noli excusare illos in gravi necessitate à præcepto Christi ponendi animam pro fratribus, quod unumquemque concernit in extrema.

Alioquin æqualis erit obligatio & hujus, cui imminet specialis cura de salute proximi, & illius, cui non imminet, contra apertissimam doctrinam D. Thomæ Aquinatis, superius à Soto allegatam, 2. 2. q. 26. a. 5. in responsione ad tertium. *Dicendum*, inquit, *quòd cuilibet homini imminet cura proprii corporis: non autem imminet cuilibet homini cura de salute proximi, nisi forte in casu. Et ideo non est de necessitate charitatis quòd homo proprium corpus exponat pro salute proximi, nisi in casu, quo tenetur eius saluti providere.* Quod intelligit, inquit Soto supra, quando alicui incumbit ex officio.

Ex quo hic Auctor ita concludit §. *Septima conclusio*: Prælati aliquando tenentur pro correctione subditorum exponere vitam, etiam ubi peccata non procederent ex ignorantia. Nam quamquam tunc non est usque adeo simpliciter necessaria eorum correctio: tamen, quia ratione officij incumbit illi correctio, fieri potest, ut ubi privata personæ fuerit consilium ponere vitam pro fratre, Prælato sit præceptum ponere illam pro filio.

Unde

Sect. 4. De Subject. & prac. Baptis. Concl. 3. 321

39. Unde de omnibus in universum amicis
 37. ait Christus Joan. 15. v. 13. *Maiorem hanc dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis: quasi hoc ad perfectionem pertineat: sed de Pastoribus ait Joan.*

39. *10. vers. 11. Pastor bonus animam suam ponit pro ovibus suis: quasi hoc pertineat ad necessitatem. Sequitur enim: Mercenarius autem & qui non est Pastor, cuius non sunt oves proprie, videt lupum venientem, & dimittit oves, & fugit, & lupus rapit & dispergit oves: mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, & non pertinet ad eum de ovibus.*

41. *Hæc ad Pastores dico, qui tempore persecutionis metu mortis aut captivitatis deserunt ministerium Christi, sine quo non possunt homines vel fieri, vel vivere Christiani, id est, ministerium Baptismi, & aliorum Sacramentorum.*

40. *Et ad vos, quibus incumbit onus & necessitas providendi populo de convenienti Parocho & bono Pastore, qui que eo nomine percipitis decimas populi & proventus, qui superexcrefcunt ultra canonicam portionem ipsius Parochi, & tamen detrectatis concurrere ad communem collectam pro redemptione Parochi captivi, relinquentes gregem sine Pastore, à lupis, id est, hæreticis dispergendum ac devorandum: aut certe tales duces constituitis, parentes stipendio iusto, qui subditos suos defectu scientiæ aliarumque conditionum necessarium nequeunt defendere ab invasione luporum, ex ore eorum eruere, ac morsus curare, procul dubio in æternam perituri, ni Deus extraordinariâ providentiâ eos eripiat de manibus hæreticorum, qui Ecclesiam & Pastores persequuntur, non tam ex affectu corporum & divitiarum, quàm bene ut impediant exercitia veræ Religionis, populo ad salutem animæ necessaria, & ipsi hæresim suam seminare, plantare & firmare valeant.*

40. *Certe ostenditis, quicumque tales estis, & vos ipsos factis probatis non Patronos & Patres Plebis Christianæ & gregis Dominici, de cuius lacte comeditis, & cuius lanâ operimini, sed vitricos & inania Patronorum Ecclesiæ simulachra, & similes illis, de quibus dicit Zachar. cap. 11. vers. 17. O Pastor & idolum derelinquens gregem. Et Ezechiel cap. 34. vers. 2. Va Pastoribus Israël, qui pascebant semetipsos: nonne greges à Pastoribus pascebantur? Lac comedebatis, & lanis operiebamini, & quod crassum erat occidebatis, gregem autem meum non pascebatis.*

42. *Hanc obligationem Pastorum docuit D. Augusti, in Epistola quadam ad Episcopum*

copum Quodvultdeum, qui ipsum convulsulerat super simili casu impendente Vandalica persecutione, ibi: Nec eos esse prohibendos, qui ad loca si possunt munita migrare desiderant, & tamen ministerij nostri vincula, quibus nos Christi charitas alligavit, ne deseramus Ecclesias, quibus servire debemus, non esse rumpenda.

Ex quo infert Epistola 180. ad Honoratum (cui illa responsio Augustini non adeo placuerat ac satisfecerat) Restat ergo ut nos, quorum ministerium quantumcumque plebi Dei ubi sumus manenti, ita necessarium est, ut sine hoc eam non oporteat remanere, dicamus Domino: Esto nobis in Deum protectorem, & in locum munitum.

Et infra loquens de aliquibus Episcopis Hispaniæ, resolutivè exprimit suam mentem hisce apertissimis verbis: Et si aliqui deseruerunt plebes suas, hoc est quod dicimus fieri non debere. Neque enim tales docti auctoritate divinâ, sed humano vel errore decepti, vel timore sunt victi.

Respondens autem ad objectionem Honorati ex Matth. 10. v. 23. Cum persequerentur vos in civitate ista, fugite ad aliam, subnectit: Cur enim sibi putant indifferenter obtemperandum esse præcepto, ubi legunt de civitate in civitatem esse fugiendum, & mercenarium non exhorrent, qui videt lupum venientem, & fugit, quoniam non est ei cura de ovibus? Cui non istas duas dominicas verasq; sententiâs, unam scilicet ubi fugâ finiretur, aut iubetur, alterâ ubi arguitur atque culpatur, sic intelligere student, ut inter se reperiantur non esse contraria, sicut non sunt?

Et hoc quo modo reperitur, nisi attendatur, quod iam superius disputavi, tunc de locis, in quibus sumus premente persecutione fugiendum esse Christi ministris, quando ibi aut plebs Christi non fuerit, cui ministraretur, aut etiam fuerit, & potest impleri per alios necessarium ministerium, quibus non est eadem causa fugiendi: sicut in sporta submissus .... fugit Apostolus, cum à persecutore propriè ipse quaeretur alijs utique necessitatem similem non habentibus, à quibus illic ministerium absit ut desereretur Ecclesia....

Cum autem plebs manet, & ministri fugiunt, ministeriumq; subtrahitur, quid erit nisi mercenariorum illa fuga damnabilis, quibus non est cura de ovibus? Veniet enim lupus, non homo, sed diabolus, qui plerumque fideles apostatas esse persuasit, quibus quotidianum ministerium Dominici corporis desuit, & peribit infirmus in tua, non scientia, sed ignorantia frater, propter quem Christus mortuus est. Quod autem ad eos attinet, qui in hac re non falluntur errore, sed formidine superantur, quare non potius contra suum timorem Domino miserante atque adjuvante fortiter dimicant, ac mala sine compa-

Hanc obligationem docuit D. Augustinus;

Docet quæ non esse fugiendum ex locis.

Nisi ubi plebs Christi non fuerit.

Aut, si fuerit, possit per alios satisfactis.

Qui relinquere non possunt oves quando vident lupum venientem,

41. Metu mortis, aut captivitatis

Cam notabili gregis sui detrimendo.

Zach. 11.

Ezechiel. 34.

42.

ratione maiora, quae multo amplius sunt commendata, contingant?

45. Quæris à D. Aug. quæ mala? Respondet tibi in eadem Epistola: An non cogitamus cum ad istorum periculorum pervenitur extrema, nec est potestas ulla fugiendi, quantum in Ecclesia fieri solet ab utroque sexu, atque ab omni ætate concursus, alijs Baptismum flagrantibus, alijs Reconciliationem, alijs etiam Penitentia ipsius actionem, omnibus consolationem, & Sacramentorum confessionem, & erogationem? Vbi si ministri desint quantum exitium sequatur eos, qui de isto seculo vel non regenerati exeunt, vel ligati? Quantus est etiam luctus fidelium suorum, qui eos secum in vita aeterna requies non habebunt? Quantus denique gemitus omnium, & quorundam quanta blasphemia de absentia ministeriorum, & ministrorum? Vide quid faciat malorum temporalium timor, & quanta in eo sit acquisitio malorum aeternorum.

Hæc cogitate, hæc in statera cordis vestri appendite, quibus hoc periculoso tempore persecutionis non tam corporum, quam animarum cura commissa est ovilis Domini, legite & relegite Epistolam D. Augusti, præmemoratam, & sequimini doctrinam tanti Doctoris, & exemplum Pastoris Pastorum Christi Jesu Domini nostri, qui semetipsum tradidit pro ovibus suis, & pro grege suo mori dignatus est; cui vos obligatis, vel potius qui vos sibi obligavit in susceptione curæ pastoralis, pascere gregem populi sui, pascere verbo salutis doctrinæ, pascere administratione Sacramentorum, pascere exemplo bonorum operum, eo præsertim tempore, quo hæc ministeria magis necessaria sunt; ne fortè, quod absit, aliquis vestrum reperiarur in numero illorum Pastorum, quibus minatur Dominus apud Prophetam Ezechielem supra v. 10. Ecce ego ipse super Pastores requiram gregem meum de manu eorum, & cessare faciam eos, ut ultra non pascant gregem, nec pascant amplius Pastores semetipsos, & liberabo gregem meum de ore eorum, & non erit ultra eis in escam.

44. Nec dicat aliquis: hæc obligatio gravior est, & inæqualis mercedi, quam recipio. Enimvero non sollicitudinis, laborum & ejulmodi obligationis merces aut præmium sunt fructus sive proventus temporales, qui hic pro vitæ sustentatione tantum suppeditantur (quos si solum attendas mercenarius es) sed merces & præmium sunt bona illa cælestia, quæ oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascenderunt. Merces est quod à Christo audies: Euge serve bone & fidelis intra in gaudium Domini tui. Matth. 25. v. 23. ubi

semper cum Filio eris, & honorificabit te Pater, quia Filio in ovibus suis ministrasti, & dilexisti usque ad honorum spoliationem, usque ad incarcerationem, usque ad mortem ipsam. Vide plura apud Wiggert Tract. de Fort. c. 1. dub. 5. ubi expressè agit de hac controversia, & subscribit sententiæ D. Aug. Jure, vel injuriâ, quis potest ambigere? Jure profectò meritissimo.

Et excusabimus parentes ac Pastores nec tum vitæ periculo in gravi necessitate parvulis debeant procurare Baptismum? Nequaquam: indubie enim omnes fideles graviter scandalizarentur, si contrarium fieri viderent.

Sed numquid, quæ parentis fidelis, eadem est obligatio parentis infidelis? Non est relicta ambigendi locus. Numquid etiam eadem obligatio Pastoris respectu parvulorum parentum fidelium, & infidelium? Sanè cum parvuli infidelium non pertineant ad jurisdictionem Ecclesiæ, Parochus non aliam habet obligationem respectu eorum, quam quilibet alius privatus. Et quæ illa? baptizandi eos in extrema necessitate, parentibus licet injuris.

Atque hæc sufficiant de obligatione baptizandi parvulos in necessitate. At verò extra necessitatem, nonne pro libitu poterit Baptismus eorum differri? Minime: sed

CONCLUSIO IV.

Consuetudo obligat graviter parentes Christianos, & in eorum defectum Dominos ac Pastores, ut primâ opportunitate parvulis procurent Baptismum.

PRIMA opportunitas est illud tempus, quod spectatis omnibus circumstantijs prudenter censetur opportunum.

Dixi autem, Consuetudo, quia hodie nullum jus scriptum de hac obligatione gravi reperitur. Hinc DD. unanimiter (uno aut altero contradicente) allegant consuetudinem. Sensus etiam fidelium, ac scandalum si secus fiat, idem arguunt. Ceterum juri divino satisficeret, si baptizaretur in articulo mortis; amplius quippe non constat.

Addidi ly, Christianos, id est, baptizatos; siquidem de ijs, qui foris sunt, non est Ecclesiæ judicare, juxta illud Apostoli 1. Cor. 5. v. 12. Quid enim mihi de ijs, qui foris sunt, iudicare? Nonne de ijs, qui intus sunt, vos iudicatis? Nam

Ne fideles multis bonis priventur.

Ezech. 34. Et ipsi Pastores à Deo graviter judicentur.

Matth. 25.